

# NAUJIENLAIŠKIS

TARPTAUTINĖS SANKCIJOS

TURINYS:

EUROPOS SĄJUNGA - 2

LIETUVA - 8

UKRAINA - 10

JUNGTINĖ KARALYSTĖ - 10

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTIJOS- 13

# EUROPOS SĄJUNGA

## ES susitarė dėl 10-ojo sankcijų Rusijai rinkinio

**2023 m. vasario 25 d.** Taryba priėmė 10-ąją sankcijų Rusijai ir jos neteisėtos agresijos prieš Ukrainą rėmėjams rinkinį. 2023 m. vasario 24 d. suėjo metai nuo Rusijos plataus masto invazijos į Ukrainą ir 9 metai nuo Rusijos neteisėtos invazijos į Ukrainos teritoriją bei jos okupacijos pradžios. 10-uju sankcijų rinkiniu didinamas spaudimas reaguojant į Putino brutalų karą, be kita ko, žiaurų taikymąsi į civilius ir ypatingos svarbos infrastruktūros objektus.

Siekiant dar labiau padidinti ES sankcijų veiksmingumą, dokumentų rinkinyje pateikiami nauji sankcionuojamųjų subjektų sąrašai, taip pat prekybos ir finansinės sankcijos, įskaitant papildomus eksporto draudimus, kurių vertė viršija 11 mlrd. EUR. Sankcijų rinkiniu taip pat stiprinamos vykdymo užtikrinimo ir kovos su priemonių vengimu priemonės, tarp jų – nauja prievolė pranešti apie Rusijos centrinio banko turta.

10-ąją sankcijų rinkinį sudaro toliau nurodyti elementai:

- **į Europos Sąjungos (ES) sankcijų sąrašą įtraukta apie 120 asmenų ir subjektų.** Ribojamosios priemonės nustatytos ne tik aukšto rango vyriausybės pareigūnams ir karo vadams, bet ir pagrindiniams asmenims, susijusiems su vaikų grobimu Ukrainoje ir jų išvežimu į Rusiją. Sankcijos taip pat nustatytos ir Rusijos samdinių grupuotės „Wagner“ nariams bei rėmėjams;
- nustatyti **nauji eksporto apribojimai jautrioms dvejojo naudojimui ir pažangiosioms technologijoms**, kurios gali padėti didinti Rusijos karinius pajėgumus ir technologinę plėtrą. Be to, į sąrašą įtraukti dar 96 su Rusijos kariniu-pramoniniu kompleksu susiję subjektai. **Pirmą kartą tai apima ir septynis Irano subjektus**, kurie naudojo ES komponentus ir tiekė Rusijai karinius „Shahed“ bepiločius orlaivius, kuriais atakuojama civilinė infrastruktūra Ukrainoje;
- nustatyti papildomi **eksporto draudimai prekėms, kurias galima lengvai nukreipti naudoti Rusijos karo pastangoms remti**, kaip pavyzdžiui, elektros generatoriai, žiūronai, radarai, kompasai, elektronika, mašinų dalys, siurbiai, metalų apdirbimo mašinos ir kt.;
- nustatyti **importo draudimai** Rusijai dideles pajamas atnešančioms prekėms tokioms kaip bitumui ir susijusioms medžiagoms, pvz., **asfaltui ir sintetiniam kaučiukui bei suodžiams**;
- į subjektų, kuriems taikomas turto įšaldymas ir draudimas leisti naudotis lėšomis ir ekonominiais ištekliais, sąrašą **įtraukti trys Rusijos bankai** (Alfa Bank, Tinkoff Bank ir Rosbank);
- **nustatytos taisyklės, pagal kurias valstybių narių muitinės išleidžia prekes, kurios fiziškai yra Sąjungoje** ir jau buvo pateiktos muitinėms, kai joms pradedami taikyti ribojimai;
- nustatytas **draudimas Rusijos piliečiams eiti pareigas valstybių narių ypatingos svarbos infrastruktūros įmonių valdymo organuose**;
- nustatytas **draudimas Rusijos piliečiams ir subjektams rezervuoti dujų laikymo pajėgumus Sąjungoje** (išskyrus SGD);
- Nustatytos **priemonės, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos ES veiklos vykdytojams nutraukti veiklą Rusijoje.**

Pažymėtina, kad 10-uoju sankcijų rinkiniu nustatytos **papildomos sankcijų vykdymo užtikrinimo ir kovos su priemonių vengimu priemonės**:

- nustatytas **draudimas vežti dvejopo naudojimo prekes ir šaunamuosius ginklus per Rusijos teritoriją** į trečiąsias šalis;
- nustatyti nauji ataskaitų teikimo reikalavimai, kaip pavyzdžiui, **prievolė pranešti apie išaldytą turtą (įskaitant sandorius prieš įtraukiant į sankcionuojamųjų sąrašus)** ir turtą, kuris turėtų būti išaldytas ir **prievolė pranešti apie Rusijos centrinio banko turtą**;
- nustatyta **prievolė pranešti apie privačius skrydžius** tarp ES ir Rusijos (tiesiogiai arba per trečiąsias šalis) iš anksto;
- **į ES sankcijų sąrašą įtraukta trečiosios šalies laivybos bendrovė**, kuri, kaip įtariama, **padeda Rusijai apeiti naftos eksportui taikomas sankcijas**.

Siekiant įgyvendinti aukščiau nurodytas ribojamąsias priemones, atitinkamai 2023 m. vasario 25 d. priimti:

- [Tarybos Sprendimas \(BUSP\) 2023/432](#) ir [Tarybos Reglamentas \(ES\) 2023/426](#), kurių pagrindu į ES sankcijų sąrašą įtraukti 87 asmenys ir 34 subjektai, taip pat nustatyti nauji ataskaitų teikimo reikalavimai;
- [Tarybos Sprendimas \(BUSP\) 2023/434](#) ir [Tarybos Reglamentas \(ES\) 2023/427](#), kurių pagrindu nustatyti nauji sektoriniai ribojimai.

Taip pat Europos Komisija paskelbė **klausimų-atsakymų rinkinį**, susijusį su naujojo 10-ojo sankcijų rinkinio paskelbimu. Šiame klausimų-atsakymų rinkinyje Europos Komisija detaliau paaiškina naujųjų sektorinių ribojimų įgyvendinimo reikalavimus, taip pat pateikiami paaiškinimai, susiję su naujų ataskaitų teikimo reikalavimų įgyvendinimu.

**Daugiau informacijos (lietuvių k.):** [EU agrees 10th package of sanctions against Russia](#).

### EK DUK atnaujinimai

**2023 m. vasario 27 d.** Europos Komisija pateikė atnaujintą DUK:

- **dėl naftos kainos viršutinės ribos** (Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 3n straipsnis).

Atnaujintame DUK nurodoma, kad naftos kainos viršutinė riba taikoma nuo Rusijos kilmės žalios naftos ar naftos produktų pakrovimo į laivą momento. Tai reiškia, kad **bet kokia tarpinė prekyba, vykdoma naftai esant jūroje, turi vykti neviršijant nustatytos naftos viršutinės kainos**. Tas pats būtų taikoma ir vykdant naftos pervežimus iš vieno laivo į kitą (angl. ship-to-ship transfers).

Kainų viršutinė riba nebėra taikoma po to momento, kai žalia nafta ar naftos produktai yra išleidžiami į laisvą apyvartą ne Rusijos jurisdikcijoje ir yra išsiunčiami sausumos pirkėjui. Jei nafta arba naftos produktai buvo išmuitinti ir vėl gabenami jūra iš esmės nebūdami perdirbti pagal nepreferencines kilmės taisykles, **kainos viršutinė riba tokiai naftai ir naftos produktams lieka galioti**.

Kai Rusijos žaliava iš esmės transformuojama (pvz., patenka į kitą HS tarifo poziciją) trečiojoje šalyje, kuri nėra Rusija, ji nebelaikoma Rusijos kilmės, todėl viršutinė kainos riba nebetaikoma.

Taikant naftos produktų kainų viršutinę ribą, viršutinė kainų riba nebetaikoma, kai maišymo operacijos trečiojoje šalyje, kurioje dalyvauja Rusijos kilmės naftos produktai, **lemia 8 skaitmenų tarifų pasikeitimą**, t.y. jei maišymo operacijos rezultatas yra 8 skaitmenų kodo skirtumas tarp pradinio Rusijos naftos produkto (-ų) ir galutinio naftos produkto 8 skaitmenų kodų.

**2023 m. vasario 28 d.** Europos Komisija pateikė naują DUK:

- **dėl specializuotų finansinių mokėjimų pranešimų paslaugų** (Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 833/2014 5h straipsnis).

Naujajame DUK Komisija primena, kad Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 5h straipsnis draudžia teikti specializuotas finansinių pranešimų paslaugas, kurios naudojamos keistis finansiniais duomenimis, XIV priede išvardytiems juridiniams asmenims, subjektams ar įstaigoms arba bet kuriam Rusijoje įsteigtam juridiniam asmeniui, subjektui ar įstaigai, kurio daugiau kaip 50% nuosavybės teisių tiesiogiai arba netiesiogiai priklauso XIV priede nurodytam subjektui (toliau - SWIFT draudimas). Atitinkamai **šis draudimas taip pat taikomas Rusijos bankams, kurių nuosavybės teisių daugiau kaip 50% tiesiogiai arba netiesiogiai priklauso XIV priede nurodytam subjektui.**

Aukščiau nurodytų bankų dukterinės įmonės ES ar kitose šalyse už Rusijos ribų turi atskirą juridinio asmens statusą nuo Rusijos patronuojančios įmonės. Tos dukterinės įmonės laikomos įsteigtomis pagal atitinkamos valstybės narės arba trečiosios šalies teisę. Taigi joms swift draudimas netaikomas.

Rusijos patronuojančios bendrovės filialai patys neturi juridinio asmens statuso ir yra laikomi Rusijoje įsteigtais subjektais. Taigi swift draudimas taikomas XIV priede išvardytų kredito įstaigų filialams, esantiems už Rusijos ribų. Todėl paslaugų teikėjai, kurie privalo laikytis ES sankcijų, neturėtų jiems siūlyti specializuotų finansinių pranešimų paslaugų.

Naujame DUK taip pat pažymima, kad ES sankcijų Reglamentuose nustatytų draudimų turi laikytis visi ES operatoriai – tiek Sąjungos teritorijoje, tiek už jos ribų – arba bet kuris ekonominės veiklos vykdytojas, užsiimantis bet kokia veikla, visiškai ar iš dalies vykdoma Sąjungoje. Pažymėtina, kad swift draudimo atveju ir vadovaujantis Tarybos Reglamento Nr. 833/2014 12 straipsniu **finansinių pranešimų paslaugų teikėjams draudžiama apeiti ES sankcijas** (t.y. sukurti sistemą, kuri, prisidengus formaliu teisėtumu įvaizdžiu, leistų atitinkamam bankui išvengti swift draudimo).

Pažymėtina, kad **Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 5h straipsnis nenustato draudimo teikti specializuotas finansinių pranešimų paslaugas išimčių.**

**2023 m. kovo 3 d.** Europos Komisija pateikė atnaujintą DUK:

- **dėl aviacijos** (Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 3c ir 3d straipsniai)

Europos Komisija atsakydama į klausimą, ar pagal Tarybos Reglamento (ES) Nr. 833/2014 12b straipsnio 1 dalyje įtvirtintą leidžiančią nukrypti nuostatą, leidžiama Rusijos subjektams parduoti išnuomotus orlaivius, prarastus Rusijoje, pažymėjo, kad vadovaujantis Tarybos reglamento (ES) Nr. 833/2014 12b straipsnio 1 dalimi, kompetentingoms institucijoms leidžiama, nukrypstant nuo 3c straipsnio, leisti parduoti, tiekti arba perduoti XX priede išvardytas prekes ir technologijas (įskaitant orlaivius) **iki 2023 m. rugsėjo 30 d.** Toks leidimas gali būti suteiktas tik tada, kai toks pardavimas, tiekimas ar perdavimas yra griežtai būtinas: i) siekiant atsiimti investicijas Rusijoje arba ii) siekiant nutraukti verslo veiklą Rusijoje. Tokios leidžiančios nukrypti nuostatos tikslas – palengvinti ES operatoriams greitą pasitraukimą iš Rusijos rinkos. Pažymėtina, kad ši leidžianti nukrypti nuostata neleidžia kompetentingoms institucijoms leisti parduoti Rusijos subjektams išnuomotus orlaivius, prarastus Rusijoje, t.y. orlaivius, kurie lieka Rusijoje prieš ne Rusijos savininko valią ir nepaisant pastarojo reikalavimo juos grąžinti.

Lėktuvų išperkamoji nuoma Rusijos asmeniui nėra laikoma investicija į Rusiją. Todėl atitinkamai, **negalima laikyti, kad orlaivių savininkai/nuomotojai siekia pasitraukti iš Rusijos vien dėl to, kad jie nutraukė orlaivių tiekimą tai šaliai dėl taikomų sankcijų.**

Komisija DUK pažymi, kad bet kuriuo atveju, orlaivio savininkams norint pasitraukti iš Rusijos rinkos, lėktuvo pardavimas nebūtų griežtai būtinas, nes toks pasitraukimas yra įmanomas, net jei nuomotojai išlaiko nuosavybės teisę į orlaivį.

- konsoliduota **DUK** versija (atnaujinta 2023.03.03).

### Įvyko antrasis aukšto lygio ekspertų grupės susitikimas

**2023 m. vasario 23 d.** įvyko antrasis Sąjungos ribojamųjų priemonių aukšto lygio ekspertų grupės susitikimas, kuriam pirmininkavo Europos Komisijos narė Mairead McGuinness.

Susitikime dalyvavo aukšto lygio atstovai iš visų 27 valstybių narių, dirbančių su suinteresuotosiomis šalimis sankcijų įgyvendinimo klausimais, taip pat verslo atstovai, kurie vykdo veiklą bankininkystės, draudimo, teisinių paslaugų, gamybos, prekybos, transporto ir logistikos sektoriuose.

Susitikime apžvelgti vieneri sankcijų Rusijai įgyvendinimo metai, aptarti iššūkiai ir būdai kaip užtikrinti, kad ES ribojamosios priemonės būtų nuosekliai taikomos visoje Europos Sąjungoje. Europos Komisija dar kartą patvirtino, kad yra įsipareigojusi ir pasirengusi padėti valstybėms narėms ir įmonėms veiksmingai įgyvendinti sankcijas.

**Daugiau informacijos (anglų k.):** [Statement by Commissioner McGuinness on the outcomes of the second meeting of the high-level group on sanctions implementation](#)

### Įvyko pirmasis Sankcijų koordinatorių forumas

**2023 m. vasario 23 d.** įvyko pirmasis Sankcijų koordinatorių forumas, kuriam pirmininkavo ES specialusis pasiuntinys sankcijų klausimais - David O'Sullivan. Susitikime dalyvavo ne tik visos ES valstybės narės, bet ir plati tarptautinių sąjungininkų bei bendraminčių partnerių koalicija - JAV, Jungtinė Karalystė (JK), Japonija, Kanada, Australija, Naujoji Zelandija, Norvegija, Šveicarija ir, svarbiausia, Ukraina.

D. O'Sullivan susitikimo metu nurodė, kad tie, kurie nori pasipelnyti, nepaisant teisių ar moralinių aplinkybių, yra išradingi savo taktika ir metodais. Todėl reikia užtikrinti, kad ekonominiai operatoriai žinotų savo įsipareigojimus ir sankcijų pažeidimo pasekmes. Taip pat svarbu užtikrinti, kad sankcijos nebūtų apeinamos, įskaitant ir per trečiąsias šalis. Šiuo tikslu yra itin svarbus bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis.

Pagrindinis pirmojo Sankcijų koordinatorių forumo akcentas - tarptautinis bendradarbiavimas siekiant, kad sankcijos būtų įgyvendinamos visapusiškai ir veiksmingai. Prie pirmosios forumo sesijos prisijungė Ukrainos Vyriausybės atstovai su kuriais kartu buvo diskutuojama kaip toliau stiprinti glaudžią partnerystę ir sankcijų taikymą Rusijai. Tolesnėse sesijose buvo analizuojami sankcijų apėjimo modeliai, pagrindiniai keliai bei aptarti galimi sprendimai.

**Daugiau informacijos (anglų k.):** [Statement by EU Sanctions Envoy David O'Sullivan on the first Sanctions Coordinators Forum](#)

## Atnaujintas dvejopo naudojimo prekių eksporto kontrolės sąrašas

**2023 m. vasario 23 d.** Europos Komisija priėmė **Deleguotąjį Reglamentą**, atnaujinantį ES dvejopo naudojimo prekių eksporto kontrolės sąrašą. Šiuo atnaujinimu siekiama įtraukti pakeitimus dėl kurių 2022 m. susitarė Australijos grupė. Deleguotu Reglamentu į dvejopos naudojimo prekių eksporto kontrolės sąrašą **įtraukti 4 įrašai dėl jūros toksinų**.

Pažymėtina, kad jei Europos Vadovų Taryba ir Parlamentas per 2 mėnesius nepareikš prieštaravimų, reglamentas bus paskelbtas Oficialiajame leidinyje ir įsigalios.

## ES iš dalies pakeitė dėl Sirijos taikomas ribojamąsias priemones

**2023 m. vasario 23 d.** ES iš dalies pakeitė dėl Sirijos taikomas ribojamąsias priemones, kad palengvintų greitą humanitarinės pagalbos teikimą.

Dėl Sirijos taikomos ES sankcijos yra nukreiptos į B.Assado režimą ir jo rėmėjus, taip pat į ekonomikos sektorius, iš kurių režimas gaudavo pelno. Pagal sankcijų režimą Europos Sąjungai **nedraudžiama** vykdyti maisto, vaistų ar medicinos įrangos eksporto į Siriją ir jis netaikomas Sirijos sveikatos priežiūros sistemai. Pagal šį sankcijų režimą numatyta plataus masto humanitarinė išimtis, kuria siekiama užtikrinti nuolatinį **humanitarinės pagalbos teikimą** bet kurioje šalies dalyje.

Taryba, atsižvelgdama į tai, kokia sunki yra humanitarinė krizė Sirijoje, kurią dar labiau pagilino žemės drebėjimas, nusprendė priimti **papildomą humanitarinį pakeitimą**, kad būtų sudarytos dar palankesnės sąlygos greitai teikti humanitarinę pagalbą. Atitinkamai buvo priimti Tarybos sprendimas (BUSP) 2023/408 ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/407.

Pakeitimas bus taikomas **6 mėnesius**. Šiuo pakeitimu ES panaikino reikalavimą humanitarinėms organizacijoms gauti išankstinį ES valstybių narių nacionalinių kompetentingų institucijų leidimą, kad į sąrašą įtrauktiems asmenims ir subjektams galėtų pervesti lėšas ar tiekti prekes ir teikti paslaugas humanitariniais tikslais.

Primintina, kad ES sankcijų režimas buvo pradėtas taikyti **2011 m.** reaguojant į Sirijos režimo ir su juo susijusių subjektų smurtines represijas prieš Sirijos gyventojus ir apima **291 asmenį**, kuriems taikomas turto įšaldymas ir draudimas keliauti, ir **70 subjektų**, kuriems taikomas turto įšaldymas.

**Daugiau informacijos (anglų k.):** [Earthquake in Türkiye and Syria: EU amends restrictive measures in place regarding Syria to facilitate the speedy delivery of humanitarian aid](#)

## ES nustatė šeštąjį sankcijų rinkinį Mianmarui/Birmai

**2023 m. vasario 20 d.** Taryba priėmė ribojamąsias priemones **9 asmenims ir 7 subjektams**, atsižvelgdama į besitęsiantį smurto eskalavimą, šiurkščius žmogaus teisių pažeidimus ir grėsmes taikai, saugumui bei stabilumui Mianmare/Birmoje. Atitinkamai buvo priimti Tarybos sprendimas (BUSP) 2023/380 ir Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2023/378.

Asmenys, kuriems taikomos sankcijos, yra **energetikos ministras**, žymūs verslininkai, palaikę režimo represijas ginklais ir dvejopo naudojimo prekėmis, ir **aukšto rango Mianmaro ginkluotųjų pajėgų pareigūnai**, glaudžiai susiję su režimu.

Į sąrašą įtraukti subjektai apima Gynybos ministerijos departamentus ir jos jurisdikcijai priklausančią **valstybės valdomą įmonę**, taip pat privačias bendroves, tiekiančias kurą, ginklus ir lėšas kariuomenei.

ES ribojamosios priemonės dabar taikomos iš viso **93 asmenims ir 18 subjektų**. Į sąrašą įtrauktiems asmenims taikomas **turto įšaldymas ir draudimas keliauti**, todėl jie negali atvykti į ES teritoriją ar vykti per ją tranzitu. Be to, ES asmenims ir subjektams **draudžiama teikti lėšas** įtrauktiesiems į sąrašą.

**Daugiau informacijos (anglų k.):** [Myanmar/Burma: EU imposes sixth round of sanctions against 9 individuals and 7 entities](#)

### ES nustatė papildomas ribojamąsias priemones Iranui

**2023 m. vasario 20 d.** Taryba nusprendė nustatyti ribojamąsias priemones dar **32 asmenims ir dviem subjektams**, atsakingiems už šiurkščius žmogaus teisių pažeidimus Irane. Atitinkamai priimti [Tarybos įgyvendinimo sprendimas \(BUSP\) 2023/381](#) ir [Tarybos įgyvendinimo reglamentas \(ES\) 2023/379](#).

Į sąrašą įtraukti tokie asmenys kaip **Irano kultūros ir islamiškojo mokymo ministras ir švietimo ministras, Islamo revoliucijos gvardijos (IRGC) vado pavadootojas** ir atstovas spaudai, Ravino akademijos – į ES sankcijų sąrašą įtraukto subjekto, steigėjai, Irano parlamento nariai, remiantys smurtinį susidorojimą, policijos, teisminių institucijų įvairiose šalies vietose pareigūnai ir kalėjimų prižiūrėtojai bei direktoriai.

Ribojamosios priemonės dabar taikomos iš viso **196 asmenims ir 33 subjektams**. Jos apima turto įšaldymą, draudimą keliauti į ES ir draudimą leisti į sąrašą įtrauktiems asmenims ir subjektams naudotis lėšomis ar ekonominiais ištekliais. Taip pat uždrausta į Iraną eksportuoti įrangą, kuri gali būti naudojama vidaus represijoms, ir telekomunikacijų stebėsenos įrangą.

**Daugiau informacijos (anglų k.):** [Iran: EU imposes further restrictive measures against 32 individuals and two entities responsible for human rights violations](#)

### Nyderlandai pateikė siūlymus dėl sankcijų vykdymo stiprinimo

**2023 m. vasario 20 d.** Nyderlandų vyriausybė paskelbė dokumentą, kuriame pateikiami siūlymai stiprinti sankcijų vykdymą. Šie siūlymai apima, įskaitant bet neapsiribojant:

- geresnę keitimąsi informacija tarp valstybių narių apie sankcijų vengimą;
- informacinės platformos apie sankcijų vengimą sukūrimą;
- ES sankcijų plėtimą;
- gairių, kaip atpažinti ir kovoti su sankcijų apėjimo modeliais parengimą;
- konkrečių susirūpinimą keliančių įmonių ir (arba) sektorių prekybos srautų stebėseną;
- oficialių įspėjimų asmenims/subjektams, esantiems už ES ribų paskelbimą;
- diplomatinių ryšių, siekiant skatinti sankcijų laikymąsi ir užkirsti kelią jų vengimui, naudojimą ir kt.

Dokumente pabrėžiama, kad ES ir jos partneriai turi padaryti viską, ką gali, kad apribotų Rusijos galimybes vykdyti karinę agresiją prieš Ukrainą. Griežtas sankcijų vykdymas suteikia ES galimybę padidinti spaudimą ir veikia kaip atgrasymo priemonė. Sankcijų taikymas neturėtų būti vertinamas kaip politikos proceso pabaiga, o atvirkščiai, turėtų būti šio proceso pradžia.

**Daugiau informacijos (anglų k.):** [Sanctions Enforcement - Non Paper](#)

## ES įgyvendino JT sankcijų humanitarinę išimtį

**2023 m. vasario 14 d.** Taryba įgyvendino Jungtinių Tautų (JT) Saugumo Tarybos rezoliucijoje 2664 (2022) numatytą humanitarinę JT sankcijų išimtį Somalio, Centrinės Afrikos Respublikos, Jemeno, Haičio, Irako ir Libano sankcijų režimuose. Atitinkamai buvo priimti Tarybos sprendimas (BUSP) 2023/338 ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/331.

Vadovaujantis nustatyta išimtimi, lėšų arba ekonominių išteklių, būtinų užtikrinti savalaikį humanitarinės pagalbos teikimą arba remti kitą veiklą, kuria patenkinami pagrindiniai žmogaus poreikiai, suteikimas nepažeidžia JT turto įšaldymo, kai tokia veikla užsiima tam tikri asmenys arba organizacijos.

## ES teismas sustabdė tam tikrų sankcijų taikymą Nikitai Mazepinui

**2023 m. kovo 1 d.** ES Bendrasis Teismas pirmą kartą sustabdė ES tikslinių sankcijų poveikį asmeniui, kol vyks pagrindinis bylos, kurioje jis ginčija jo įtraukimą į ES sankcijų sąrašą, nagrinėjimas (Byla **T-743/22** Mazepin prieš Tarybą).

Pažymėtina, kad Nikita Mazepin nuo 2022 metų rugsėjo yra įtrauktas į ES sankcijų sąrašą, nes bendrovė, kurios pirmininku buvo jo tėvas (Dmitry Mazepin), yra pagrindinė jo Formulės 1 komandos rėmėja. ES Bendrasis Teismas nustatė laikinąsias apsaugos priemones, leidžiančias N.Mazepin įvažiuoti į ES, kad jis imtųsi veiksmų, būtinų derėtis dėl jo įdarbinimo Formulės 1 vairuotoju, su sąlyga, kad jis įsipareigojo lenktyniauti su neutralia vėliava.

## ES nustatė sankcijas 12 subjektų, pagal pasaulinį žmogaus teisių sankcijų režimą

**2023 m. kovo 7 d.** Taryba nusprendė taikyti ribojamąsias priemones **devyniems asmenims ir trims subjektams**, atsižvelgdama į jų vaidmenį vykdant rimtus žmogaus teisių pažeidimus ir piktnaudžiavimą, ypač seksualinį smurtą ir smurtą dėl lyties. Šie ES veiksmai dar kartą patvirtina ES pasiryžimą propaguoti ir ginti žmogaus teises visame pasaulyje.

Atitinkamai buvo priimti Tarybos sprendimas (BUSP) 2023/501 ir Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2023/500.

**Daugiau informacijos (anglų k.):** Violence against women and girls: EU sanctions nine individuals and three entities under its Global Human Rights Sanctions Regime

# LIETUVA

## Informacija apie įšaldytą turtą Lietuvoje

Vadovaujantis Tarybos reglamentu dėl ribojamųjų priemonių, taikytinų atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais kenkiama Ukrainos teritoriniam vientisumui, suverenitetui ir nepriklausomybei arba į juos kėsiamasi, **Lietuvoje finansinės sankcijos yra taikomos 9 juridiniams asmenims**, remiantis sąsajomis per nuosavybės teisę ar kontrolę. Šiems asmenims priklausančių **įšaldytų lėšų sąskaitose bendra suma yra daugiau nei 29,556 mln. eurų, daugiau nei 810 tūkst. JAV dolerių.**

**Bendra įeinančių įšaldytų lėšų, kurių siuntėjams taikomos ES ribojamosios priemonės, suma yra 1,248 mln. eurų, daugiau nei 1,383 mln. JAV dolerių ir daugiau nei 215 tūkst. Rusijos rublių.**



Vadovaujantis 2006 m. gegužės 18 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 765/2006 dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir į Baltarusijos įsitraukimą į Rusijos agresiją prieš Ukrainą, **šiuo metu įšaldytos lėšos 6 juridinių asmenų ir 1 fizinio asmens sąskaitose, bendra suma 34,301 mln. eurų ir 7,680 mln. JAV dolerių.**

Informacija parengta remiantis FNTT tinklapyje skelbiama informacija. Informacija pateikta 2023.02.28 dienai.

**Daugiau informacijos (lietuvių k.):** [TARPTAUTINĖS FINANSINĖS SANKCIJOS | Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba](#)

### Dėl išimčių importo iš Rusijos draudimams taikymo

**2023 m. kovo 1 d.** Lietuvos Respublikos muitinė išplatino pranešimą, kuriuo atkreipia dėmesį į tai, kad Tarybos reglamento (ES) Nr. 833/2014 3i straipsnio 3da ir 4 dalyse bei 3 g straipsnyje **numatytos tam tikros išimtys** kai kurių Rusijos kilmės arba iš Rusijos importuojamų trašų, geležies, nelegiruoto ar legiruoto plieno pusgaminių, anglies ir kaučiuko importo draudimams, t.y. nurodytų prekių tam tikrą kiekį galima importuoti tik jei Europos Komisija paskirs (suteiks) kiekybinę kvotą.

Pažymėtina, kad norint pasinaudoti kvota, muitinės įstaigai pateikiama išleidimo į laisvą apyvartą muitinės deklaracija. Ji laikoma prašymo pateikimu leisti pasinaudoti atitinkama kvota. Išnaudojus kiekybinių kvotų kiekius, importuoti pirmiau nurodytas prekes draudžiama.

Su atitinkamų produktų kvotų kiekiais galite susipažinti muitinės **pranešime**.

### Dvejopo naudojimo prekių eksportui per Rusiją – didesni apribojimai

**2023 m. kovo 6 d.** Lietuvos Respublikos muitinė informavo, kad atsižvelgiant į Reglamento (ES) Nr. 833/2014 2 straipsnio 1a dalies ir 2aa straipsnio 1a dalies nuostatas, Lietuvos eksporto ir išvežimo muitinės įstaigos neįformins eksporto muitinės ir reeksporto deklaracijų dvejopo naudojimo ar karinės paskirties prekėms, eksportuojamoms (reeksportuojamoms) į trečiąsias šalis ir vežamoms tranzitu per Baltarusijos ir Rusijos teritorijas.

Deklaruojant prekes, kurios nepriskirtinos dvejopai ar karinei paskirčiai, ir eksporto (reeksporto) deklaracijos duomenų elemente „Papildomas dokumentas“ nurodant dokumento kodą „Y901“, muitiniam tikrinimui turi būti pateiktas Strateginių prekių eksporto, importo, tranzito, tarpininkavimo ir siuntimo Europos Sąjungoje licencijavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-07-22 nutarimu Nr. 932, 39 punkte nurodytas **detalus paaiškinimas, pagal kokias technines charakteristikas, parametrus ar kurią panaudojimo sritį prekė nepriskiriama dvejopai paskirčiai ar karinei įrangai.** Jei toks paaiškinimas nebus pateiktas arba pateiktame paaiškinyje nebus pateikta detali informacija (prekės techninės charakteristikos, parametrai ar panaudojimo sritis ir pan.), arba pagal pateiktą paaiškinimą muitinio tikrinimo metu bus nustatyta, kad deklaruojamos prekės priskiriamos dvejopai ar karinei paskirčiai, prekės bus neišleistos eksporto muitinės procedūrai ar reeksportui.

Muitinė primena, kad muitinės ir reeksporto deklaracijose prekės turi būti aprašytos taip, kad pakaktų duomenų jas **nedelsiant ir vienareikšmiškai identifikuoti ir suklasifikuoti** pagal Kombinuotąją nomenklatūrą, draudimams bei apribojimams taikyti, nustatytiems importo (eksporto) muitams ar mokesčiams apskaičiuoti.

Pažymėtina, kad taip pat atkreipiamas muitinės sandėlių ir prekių laikinojo saugojimo sandėlių savininkų dėmesys į Reglamento (ES) Nr. 833/2014 pakeitimus ir atitinkamai primenama, kad **nuostatos taikomos visiems juridiniams ir fiziniams asmenims.**

**Daugiau informacijos (lietuvių k.):** [Aktualija](#)

### Dėl muitinės formalumų užbaigimo prekėms, įvežtoms iki sankcijų taikymo

**2023 m. kovo 6 d.** Lietuvos respublikos muitinė informavo, kad pagal Reglamento (ES) Nr. 833/2014 12e straipsnio nuostatas **prekės, įvežtos į Europos Sąjungos muitų teritoriją ir pateiktos muitinei iki sankcijos įsigaliojimo arba taikymo pradžios datos (atsižvelgiant į tai, kuri data yra vėlesnė), galės būti importuojamos** laikantis reglamente nurodytų sąlygų ir pateikiant muitiniam tikrinimui atitinkamus įrodymus.

Šiuo atveju, muitinės deklaracijoje duomenų elemente „Papildomas dokumentas“ nurodomas dokumento kodas „Y859“. **Muitinei kilus įtarimui, kad bandoma apeiti sankcijas, prekės bus neišleidžiamos, taip pat ir reeksporto į Rusiją atvejais.**

**Daugiau informacijos (lietuvių k.):** [Aktualija](#)

## UKRAINA

### Ukrainos valstybinės muitinės tarnybos pranešimas

**2023 m. kovo 7 d.** Ukrainos Valstybinė muitinės tarnyba paskelbė **aplinkraštį** verslo subjektams, kurie naudojami bendrojo tranzito procedūra, ir garantams, teikiantiems tai procedūrai taikomas garantijas.

Aplinkraštyje nurodoma, kad 2022 m. spalio 1 d. Ukraina tapo 36-ąja Konvencijos dėl bendrosios tranzito procedūros susitariančia šalimi (toliau - Konvencija). Nepaisant Rusijos vykdomos karinės agresijos Ukrainos teritorijoje, Ukrainos muitinė ir toliau dirba. Šiuo metu veikia daugiau nei 200 muitinės padalinių, dar papildomai apie 30 sienos kirtimo punktų veikia kaip tranzito biurai.

Papildomai aplinkraštyje primenama, kad pagal Konvencijos 5 straipsnį galima sustabdyti bendrojo tranzito procedūrą trečiosios šalies teritorijoje. Ukrainai tokia šalis šiuo metu yra Moldova. Taigi prekėms, gabenamoms iš Rumunijos teritorijos arba per ją į Ukrainos teritoriją ar per ją (ir atvirkščiai), bendros tranzito procedūros negalima užbaigti sienos perėjimo punkte prie Rumunijos ir Moldovos sienos arba Ukrainos ir Moldovos sienos.

## JUNGTINĖ KARALYSTĖ

### Paskelbtos naujos sankcijos Rusijai

**2023 m. vasario 24 d.** atsižvelgdama į vienerių metų Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą metines, JK paskelbė naujas sankcijas Rusijai. Atitinkamai buvo nustatytos:

- finansinės sankcijos (turto ir ekonominių išteklių įšaldymas) **92 asmenims ir subjektams**, įskaitant (bet neapsiribojant), **pirmą kartą sankcijos nustatytos Rusijos valstybinės branduolinės energetikos įmonės ROSATOM vyresniesiems vadovams**, taip pat 34 vadovams, susijusiems su dviem didžiausiomis Rusijos gynybos įmonėmis Rostec ir Almaz-Antey,

6 Rusijos įmonėms, užsiimančioms karinės įrangos gamyba ir remontu, 5 vyresniesiems Irano įmonės Qods Aviation Industry vadovams ir kt.

Atitinkamai, **visos lėšos ir ekonominiai ištekliai**, priklausantys nurodytiems asmenims (nuosavybės teise valdomi ar kontroliuojami) **yra įšaldomi**. Taip pat JK asmenims draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai teikti lėšas ar ekonominius išteklius asmenims, kuriems taikomos sankcijos, arba jų naudai. Pažymėtina, kad pagal JK įstatymus šie apribojimai taip pat taikomi subjektams, kurie nuosavybės teise priklauso daugiau nei 50% arba kuriuos kontroliuoja asmenys, kuriems taikomos sankcijos.

- papildomi **eksporto draudimai**, taikytini prekėms, kurias Rusija naudoja mūšio lauke, įskaitant (bet neapsiribojant), orlaivių dalimis, radijo įranga ir elektronikos komponentais, kuriuos gali panaudoti Rusijos karinis pramonės kompleksas, įskaitant nepilotuojamų orlaivių gamyboje.
- tolesni **importo apribojimai** dar 140 prekių, įskaitant geležies ir plieno gaminius, perdirbtus trečiosiose šalyse.

**Daugiau informacijos (anglų k.):** [New sanctions ban every item Russia is using on the battlefield](#)

### OFSI pratęsė 3 bendrųjų licencijų galiojimo terminus

**2023 m. vasario 24 d.** JK Finansinių Sankcijų Įgyvendinimo tarnyba (OFSI) pratęsė šių bendrųjų licencijų galiojimus:

- Bendrosios licencijos **[INT/2022/1280976](#)** galiojimas pratęstas iki **2025 m. balandžio 3 d.** Pažymėtina, kad šios bendrosios licencijos pagrindu suteikiama išimtis JK finansų reguliavimo institucijoms jų funkcijoms vykdyti, įskaitant tuos atvejus, kai tos funkcijos yra susijusios su riziką ribojančia priežiūra arba Jungtinės Karalystės finansų sistemos stabilumo apsauga, palaikymu ar didinimu, VTB Capital ir bet kurios kitos VTB JK dukterinė įmonės atžvilgiu.
- Bendrosios licencijos **[INT/2022/1280876](#)** galiojimas pratęstas iki **2025 m. balandžio 3 d.** Pažymėtina, kad šios bendrosios licencijos pagrindu suteikiamas leidimas VTB Capital plc ir bet kuriai kitai VTB JK dukterinei įmonei atlikti mokėjimus susijusius su pagrindiniais poreikiais, kaip pavyzdžiui, draudimo įmokas, atlyginimus, mokesčius, hipoteka ir komunalinius mokėjimus, mokesčius, atsirandančius dėl įprasto įšaldytų lėšų arba ekonominių išteklių laikymo ir priežiūros ir pan.
- Bendrosios licencijos **[INT/2022/2300292](#)** galiojimas pratęstas iki **2023 m. spalio 16 d.** Pažymėtina, kad šios bendrosios licencijos pagrindu suteikiamas leidimas, įskaitant (bet neapsiribojant) atlikti mokėjimus iš įšaldytų sąskaitų komunalinių paslaugų įmonems už dujas ir elektrą, kurias atlieka asmuo, kurioms taikomos JK sankcijos, ir kuris valdo arba nuomoja nekilnojamąjį turtą JK.

### Paskelbtos naujos sankcijos Iranui

**2023 m. vasario 20 d.** JK nustatė sankcijas **8 aukšto rango Irano pareigūnams**, kurie kaip teigiama, yra atsakingi už represijas prieš Irano piliečius. Atitinkamai sankcijos nustatytos trims teisėjams, skyrusiems mirties bausmę protestuotojams, ir penkiems Islamo revoliucijos gvardijos (IRGC) vadams.

**Daugiau informacijos (anglų k.):** [Foreign Secretary summons Iranian diplomat over continued threat to UK-based journalists](#)

## JK išleido bendrąsias licencijas, siekdama palengvinti pagalbos teikimą šalims nukentėjusiems nuo žemės drebėjimo

**2023 m. vasario 20 d.** siekdama palengvinti humanitarinės pagalbos teikimą Sirijoje po praėjusią savaitę įvykusių žemės drebėjimų, JK išleido **dvi bendrąsias licencijas**. Šios bendrosios licencijos sustiprins savalaikį ir veiksmingą pagalbos teikimą, nes nebereikės teikti individualių paraiškų licencijai gauti.

Atitinkamai OFSI išleido bendrąją licenciją **INT/2023/2711256**, kurios pagrindu yra leidžiama vykdyti tam tikrą veiklą, susijusią su humanitarinės pagalbos teikimu Sirijoje ir Turkijoje. Tai apima lėšų arba ekonominių išteklių teikimą, mokėjimų apdorojimą, prekių ir paslaugų teikimą ir pan. Bendroji licencija galios iki **2023 m. rugpjūčio 15 d.**

Tą pačią dieną Eksperto kontrolės jungtinis padalinys (ECJU), siekdamas toliau palengvinti humanitarinę pagalbą, susijusios su žemės drebėjimu, teikimą, taip pat išdavė **bendrąją prekybos licenciją Sirijai**. Išskyrus tam tikras išimtis, vadovaujantis šia bendrąja licencija, yra leidžiama asmenims, kuriems taikoma JK sankcijų jurisdikcija ir kurie veikia tik siekiant palengvinti humanitarinę pagalbą teikimą Sirijoje ir Turkijoje:

- įsigyti, tiekti arba pristatyti naftos produktus, kurių kilmės šalis yra Sirija;
- įsigyti naftos produktų iš asmens, susijusio su Sirija (t.y. fizinio asmens, esančio Sirijoje arba nuolat gyvenančio Sirijoje, arba pagal Sirijos įstatymus įregistruoto/sukurto subjekto);
- tiekti arba pristatyti iš Sirijos į Turkiją naftos produktus, kurių kilmės šalis yra Sirija arba kurie iš jos siunčiami;
- teikti finansines paslaugas arba lėšas pagal susitarimą, kurio tikslas arba pasekmė yra 1) Sirijos kilmės arba joje esančių naftos produktų įsigijimas arba 2) tiekimas iš Sirijos į Turkiją naftos produktų, kurie yra kilę arba siunčiami iš Sirijos.

**Ši bendroji licencija baigs galioti 2023 m. rugpjūčio 31 d.**

## Bendruomenių rūmų biblioteka paskelbė mokslinius pranešimus

**2023 m. vasario 16 d.** Bendruomenių rūmų biblioteka paskelbė **mokslinius pranešimus apie sankcijas Rusijai ir Ukrainos atkūrimą po Rusijos karinės agresijos**. Mokslinis pranešimas "Sankcijos Rusijai" aprašo ne tik JK sankcijų režimą galiojusį iki 2022 m, JK įvestas sankcijas reaguojant į Rusijos karinę agresiją prieš Ukrainą, sankcijų koordinavimą su sąjungininkais, įskaitant JAV, ES, G7 ir kitas šalis, bet ir pateikia informaciją apie sankcijų trečiosioms šalims taikymą (įskaitant Baltarusiją, Iraną ir Siriją). Antrajame moksliniame pranešime tema "Ukrainos atstatymas" vertinamos galimybės dėl to, ar sankcionuotas turtas gali būti panaudotas Ukrainos atstatymui, įskaitant vidaus teisinius klausimus bei tarptautinius teisinius klausimus.

Daugiau informacijos (anglų k.):

- [Sankcijos Rusijai](#);
- [Ukrainos atstatymas](#).

## Nustatytos naujos sankcijos Rusijai

**2023 m. vasario 24 d.** Jungtinės Amerikos Valstijos (JAV) nustatė sankcijas daugiau kaip **nei 200 asmenų ir subjektų**, įskaitant **60 asmenų ir subjektų**, prisidėjusių Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą bei neteisėto okupuotų Ukrainos teritorijų administravimo. Taip pat sankcijos nustatytos **trims subjektams**, kurie prisideda prie Rusijos energijos gamybos ir eksporto pajėgumų didinimo ir **keturiems asmenims bei 22 subjektams**, veikiantiems Rusijos pažangių technologijų sektoriuje.

Papildomai JAV nustatė sankcijas **trims pagrindinėms įmonėms**, kurios plėtoja ir eksploatuoja **Rusijos branduolinius ginklus**, ir **tris Rusijos civilinius branduolinius subjektus pagal ROSATOM organizacinę struktūrą**. Imdamasi šių veiksmų JAV pabrėžė, kad Rusija naudoja energijos išteklius, įskaitant branduolinį sektorių, siekdama daryti politinį ir ekonominį spaudimą savo klientams visame pasaulyje.

Atitinkamai sankcijos nustatytos ir **asmenims, kurie neteisėtai kontroliuoja Ukrainos Zaporožės atominę elektrinę (ZNPP)**. Rusijos kariniai išpuoliai prieš ZNPP ir vėlesnis jos užgrobimas tik pabrėžė pasaulinį susirūpinimą, susijusį su branduolinės energijos saugumu, ir sumenkino Kremliaus pastangas vaizduoti save kaip atsakingą branduolinės energijos produktų tiekėją.

Siekdamas toliau mažinti Rusijos karinius pajėgumus, JAV Iždo departamentas nustatė sankcijas **35 subjektams ir asmenims** už dalyvavimą Rusijos sankcijų vengimo schemose (įskaitant susijusias su prekyba ginklais ir neteisėtais finansais), taip pat nustatė sankcijas **37 subjektams ir asmenims**, dalyvaujantiems Rusijos karinėje tiekimo grandinėje, įskaitant anglies pluošto ir susijusių pažangių medžiagų gamintojus, aviacijos ir kosmoso pramonės gamintojus, mikroelektronikos gamintojus ir importuotojus bei kitus specializuotus ar aukšto lygio technologinės įrangos tiekėjus, kuriuos naudoja Rusijos gynybos subjektai.

Siekdamas padidinti prezidento Putino išlaidas, JAV prezidentas J.Biden paskelbė apie **papildomą muitų padidinimą** įvairioms prekėms iš Rusijos. Pavyzdžiui, daugumai **metalo gaminių padidinti tarifai iki 70 proc.**

Reaguodamas į tebesitęsiančią Rusijos karinę agresiją prieš Ukrainą, JAV Prekybos departamentas taip pat paskelbė **keturias taisykles**, nustatančias papildomus eksporto apribojimus Rusijai, Baltarusijai ir Iranui, taip pat subjektams trečiojoje šalyje. Tokiu būdu siekiama padidinti daugiašalių sankcijų Rusijai veiksmingumą dar labiau ribojant prieigą prie prekių, kurios įgalina Rusijos karinius pajėgumus, ir pajamų šaltinių, galinčių palaikyti tuos pajėgumus. Antrosios taisyklės pagrindu įvedamos **naujos eksporto kontrolės priemonės Iranui, Rusijai ir Baltarusijai**, taip siekiant apriboti Rusijos vykdomą karinę agresiją prieš Ukrainą, panaudojant Irano bepiločius orlaivius. Trečiosios ir ketvirtosios taisyklių pagrindu į subjektų sąrašą įtraukiami subjektai Rusijoje, remiantys Rusijos karines arba Rusijos filtravimo operacijas okupuotose Ukrainos teritorijose, taip pat subjektai trečiojoje šalyje, įskaitant Kiniją, prisidedantys prie Rusijos karinės ar gynybos pramonės bazės.

Atitinkamai OFAC paskelbė **dvi naujas ir vieną atnaujintą** bendrąją licenciją:

- **Bendroji Licencija 60** - iki 2023 m. gegužės 25 d. leidžia nutraukti ir atmesti sandorius, susijusius su tam tikromis finansų įstaigomis, kurioms buvo nustatytos sankcijos 2023 m. vasario 24 d.;

- **Bendroji Licencija 61** - iki 2023 m. gegužės 25 d. leidžia nutraukti tam tikrus vertybinių popierių ir išvestinių finansinių priemonių sandorius, susijusius su tam tikromis finansų įstaigomis, kurioms buvo nustatytos sankcijos 2023 m. vasario 24 d.;
- atnaujinta **Bendroji Licencija 8F** - suteikia finansų įstaigoms leidimą tvarkyti tam tikrus su energetika susijusius sandorius.

JAV Valstybės departamentas taip pat paskelbė apie veiksmus, kuriais siekiama įvesti vizų apribojimus **1219 Rusijos kariuomenės nariams**, kurie kelia grėsmę Ukrainos suverenitetui, teritoriniam vientisumui ar politinei nepriklausomybei arba juos pažeidžia.

**Daugiau informacijos (anglų k.):** [Departments of Justice, Commerce and Treasury Issue Joint Compliance Note on Russia-Related Sanctions Evasion and Export Controls | OPA | Department of Justice](#)

### JAV siekia konfiskuoti V.Vekselberg nuosavybę už 75 mln. dolerių

**2023 m. vasario 24 d.** JAV Teisingumo departamentas paskelbė apie civilinį ieškinį dėl šešių nekilnojamojo turto objektų konfiskavimo. Šių objektų vertė siekia 75 mln. JAV dolerių.

Ieškinyje teigiama, kad turtas, kurio galutinis naudos gavėjas yra Rusijos oligarchas Viktor Vekselberg, yra gautos pajamos iš veiksmų, kuriais buvo pažeistos JAV sankcijos. Be to šios pajamos (piniginiai srautai) dalyvavo ir tarptautinėje pinigų plovimo scheme, kurios tikslas buvo pažeisti JAV sankcijas. Dėl šios tarptautinės pinigų plovimo schemos vykdymo 2023 m. vasario 7 d. kaltinimai buvo pareikšti Vladimir Voronchenko.

Remiantis V.Vorochenko kaltinime nurodytais duomenimis, energetikos magnatas V.Vekselberg per fiktyvias įmones nusipirko keturis nekilnojamojo turto objektus JAV. Pateiktame kaltinime papildomai nurodoma, kad V.Voronchenko atliko pagrindinį vaidmenį scheme, siekiant užtikrinti nekilnojamojo turto išlaikymą, mokesčių, draudimo ir kitų mokėjimų už Vekselbergo nekilnojamojo turto portfelį JAV atlikimą.

**Daugiau informacijos (anglų k.):** [Civil Forfeiture Complaint Filed Against Six Luxury Real Estate Properties Involved In Sanctions Evasion And Money Laundering | USAO-SDNY | Department of Justice](#)

### OFAC paskelbė papildomas humanitarinės pagalbos teikimo rekomendacijas

**2023 m. vasario 27 d.** JAV išdo departamento Užsienio turto kontrolės biuras (OFAC) paskelbė **faktų suvestinę**, kuriame pateikiamos gairės dėl ekonominių sankcijų asmenims, dalyvaujantiems vykdant humanitarinę veiklą, taikymo.

Naujoji faktų suvestinė papildė OFAC 2014 m. gaires dėl nevyriausybinių organizacijų (NVO) teikiamos humanitarinės pagalbos.

Faktų suvestinėje nurodoma, kad nevyriausybinių organizacijos gali teikti humanitarinę pagalbą aplinkoje, kuriai taikomos tikslinės sankcijų programos (įskaitant Nikaragvą, Iraką, Somalį, Pietų Sudaną ir Jemeną, be kita ko), neturėdamos OFAC licencijos, jei jos nevykdo sandorių su asmenimis ar subjektais, kuriems taikomos sankcijos arba kurie jiems priklauso 50% ar daugiau.

Faktų suvestinėje taip pat pateikiama 10 atsakymų į dažniausiai užduodamus klausimus apie 2022 m. gruodžio mėn. išduotas bendrąsias licencijas ir jų taikymo sritį.

**2023 m. kovo 2 d.** JAV Prekybos departamento Pramonės ir saugumo biuras (BIS), JAV teisingumo departamentas (DOJ) ir OFAC išleido **atitikties pranešimą**, siekiant įspėti tarptautinę bendruomenę, privatų sektorių ir visuomenę apie piktybinių veikėjų bandymus ir toliau bandyti išvengti sankcijų ir eksporto kontrolės, siekiant paremti Rusijos karinį-pramoninį kompleksą.

Atitikties pranešime išsamiai aprašoma, kaip **Rusija naudoja trečiųjų šalių tarpininkus ir perkrovimo taškus, kad apeitų apribojimus ir nuslėptų tikrąsias Rusijos galutinių vartotojų tapatybes**. Pranešime taip pat pateikiamos bendros raudonos vėliavėlės, kurios gali rodyti, kad trečiosios šalies tarpininkas gali stengtis išvengti sankcijų arba eksporto kontrolės. Žemiau nurodomos **įprastos raudonos vėliavėlės** kurios gali reikšti, kad trečiosios šalies tarpininkas stengiasi išvengti sankcijų arba eksporto kontrolės, kaip pavyzdžiui:

- juridinių struktūrų (t.y. juridinių asmenų, pvz., fiktyvių bendrovių ir teisinių susitarimų) naudojimas siekiant nuslėpti (i) nuosavybės teisę, (ii) lėšų šaltinį arba (iii) susijusias šalis, ypač jurisdikcijas, kurioms taikomos sankcijos;
- kliento nenoras dalytis informacija apie galutinį prekės naudojimą, įskaitant nenorą užpildyti galutinio vartotojo formą;
- IP adresai, kurie neatitinka kliento pateiktų vietos duomenų;
- paskutinės minutės pristatymo instrukcijų pakeitimai, kurie prieštarauja klientų istorijai ar verslo praktikai;
- mokėjimas iš trečiosios šalies arba įmonės, kurios nėra nurodytos galutinio vartotojo ataskaitoje ar kitoje taikomoje galutinio vartotojo formoje;
- sudėtingų ir (arba) tarptautinių verslų valdymas naudojant gyvenamosios vietos adresus arba adresus, bendrus keliems glaudžiai valdomiems verslo subjektams;
- sandoriai, susiję su siuntų ar mokėjimų pasikeitimu, kurie anksčiau buvo numatyti į Rusiją ar Baltarusiją;
- pirkinų nukreipimas per tam tikrus perkrovimo punktus, dažniausiai naudojamus nelegaliai ribojamoms prekėms nukreipti į Rusiją arba Baltarusiją. Tokios vietos gali būti Kinija (įskaitant Honkongą ir Makao) ir netoli Rusijos esančias jurisdikcijas, įskaitant Armėniją, Turkiją ir Uzbekistaną.

Pažymėtina, kad pranešime atkreipiamas dėmesys į tai, kad itin svarbu, jog finansų institucijos ir kiti subjektai, vykdydami verslą su JAV asmenimis arba Jungtinėse Valstijose, arba įmonės, prekiaujančios JAV kilmės prekėmis ar paslaugomis arba užsienio kilmės prekėmis, kurioms kitaip taikomi JAV eksporto įstatymai, būtų budrios, kad pavieniai subjektai nbandytų išvengti sankcijų ir eksporto kontrolės reikalavimų.

Veiksmingose atitikties programose turi būti taikomas **rizika pagrįstas sankcijų ir eksporto kontrolės atitikties metodas**, kuriant, įgyvendinant ir reguliariai atnaujinant atitikties programą, atsižvelgiant į organizacijos dydį ir sudėtingumą, produktus ir paslaugas, klientus ir sandorio šalis bei geografines vietas. Tokios įmonės kaip gamintojai, platintojai, perpardavėjai ir ekspeditoriai dažnai gali geriausiai nustatyti, ar konkretus sandoris, sandoris ar veikla atitinka pramonės normas ir praktiką, todėl jos turėtų būti ypač atsargios ir atlikti **papildomus deramus patikrinimus**, aptikti įspėjamuosius ženklus apie galimas sankcijas ar eksporto pažeidimus.